

BÁRDOS KORNÉL

a Művészeti Alap nagydíjasa

A Művészeti Alap idei zenei nagydíja Bárdos Kornél személyében a régi magyar zenetörténet par excellence tudós kutatójának tiszteleg: egy olyan életműnek, amelynek alig van zenei közéleti napi visszhangja, annál inkább nagyszerű és időtálló tudományos eredménye: dokumentumkötetek, tanulmányok, dolgozatok könyvtárpolcnyi sorozata a 16–17–18. századi magyar zenei életről, muzsikáról, muzsikuskokról. A tudós mű kiemelkedő csúcsai az Akadémiai Kiadónál 1976 óta megjelenő zenei városmonográfia-kötetek – Pécs, Tata, Győr, Sopron, Eger zenéje, amelyekhez hamarosan csatlakozni fog a Székesfehérvár kötet –, ezek a Bárdos Kornél tudományos filozófiájának summázatát adó nagyszerű könyvek, amelyek a zeneélethez vonatkozó levéltári adatok feltárásától a templomi kottatárak lajstromozásáig és a fellelhető művek tematikus jegyzékéig minden használható információt felölelnek, történész módszerekkel feldolgoznak, és közkinccsé tesznek. E kötet sorozatnak kardinális szerepe van abban, hogy az egyetemes magyar történetírás újra figyeljen a magyar zenetörténet munkájára, és hogy a közép-európai, a szomszéd országokbeli muzikológus végre olyan feldolgozású munkákat talál a századok Magyarorszájáról, amelyeknek eredményeit hozzáépítheti a maga kutatásaihoz. Egy végtelenül szerény ember, egy igazi magántudós alig másfél évtized alatt zenetörténet-írássunk egyik iskolateremtő mestere lett.

Bárdos Kornél pályája – mert a történelem is beleszólt a maga választotta út kiteljesedésébe – nehezebben indult, mint sok kollégájáé. Érettségizett fiatalemberként 1940-ben belépett a ciszterci rendbe, elvégezte a teológiai főiskolát, majd a

Felvégi Andrea felvétele

budapesti bölcsészegyetemet, ahol 1948-ban doktorált, sőt közben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán is tanult, s 1951-ben középiskolai ének-zenetanári oklevelet szerzett. Nagy szerencséjére, mert a Rend felosztásával 28 esztendőn át zenekolai tanításból kellett megélnie, miközben másfél évtizeden át üzemi kórust is vezetett. A tudományos pályát hosszú ideig sokszorosan hátrányos magánkutatói pozícióból művelte: kutatta a magyar graduálokat, szerzett kandidátusi fokozatot „Népi jellegű variálásmód a 15–18. századi passiókban” című értekezésével 1967-ben. 1971 táján kezdte el zenei városmonográfiáinak előkészítését, s miután két kötet megjelent, 1979-ben végre az MTA Zenetudományi Intézetébe került. Végre tehát tudományos intézeten belül dolgozhatott, bár rá jellemző módon továbbra is szolgálja és úr egyszemélyben: maga gyűjti adatait.

Az ilyen, minden hiúságtól mentes, áldozatos tudós életút nem divatos

manapság. Tizenkét európai országban kutatott Bárdos Kornél – csakis azért, hogy a magyar zenei múlttól többet tudjon. Speciálkollégiumokat tart az ELTÉ-n és a Zeneművészeti Főiskolán, hogy fiatalokat nyerjen meg a magyar zenetörténet kutatásának. Tudósjelöltek témavezetője, posztgraduális kézirat-olvasási kurzust tart, hogy másokkal megossza az önerőből megtanult műhelyfogásokat. Tavaly nyerte el a „zenetudományok doktora” fokozatot *Szabad királyi városaink és mezővárosaink zenei struktúrája és zeneélete a XVI–XVII. században* című értekezésével, amelyet módszere összefoglalásának tekinthetünk. Ma, 67 évesen a magyar zenetörténet-írás talán legfelelősebb posztján áll. A *Magyarország Zenetörténete* 5 kötetes szintézis-sorozat – amelynek Rajeczky szerkesztette 1. kötete nemrégiben látott napvilágot, 2. kötete (amelyben Bárdos Kornél az egyik szerkesztő) nyomdában van – 3. kötetének megírására készül, a kötetfőszerkesztő Bárdos Kornél tudományos koncepciója alapján.

Manapság sajnos nem ritka, hogy a szakma szeniorjai tudományos termékenységben és munkabírásban rendre leghagyják a megosztott figyelmű, az alkotás–megélhetés–szereplés ördögi körébe bonyolódott fiatalokat. Bárdos Kornél egyike ezeknek a nem e világból való, szerzetesi alázattal és kitartással alkotó tudósoknak. A fiataloknak való példamutatás és a magyar zenetörténet-írás érdekében csak azt remélhetjük, még sokáig jó egészségben fog dolgozni zenei városmonográfiáin, a 18. századi magyar zenetörténet összefoglalásán.